

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

ISSN 1857-7296

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2011**

ГОДИНА 2

БРОЈ 2

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

За издавачот:

проф. д-р Илчо Јованов

Издавачки совет:

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Илчо Јованов
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски
доц. м-р Гоце Гаврилски

Редакциски одбор:

проф. д-р Илчо Јованов
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски
доц. м-р Гоце Гаврилски

Главен уредник:

проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска

Одговорни уредници:

проф. д-р Илчо Јованов
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски

Јазично уредување:

Даница Гавриловска-Атанасовска

Техничко уредување:

Славе Димитров
Благој Михов

Печати:

Печатница „Европа 92” - Кочани

Редакција и администрација:

Универзитет „Гоце Делчев” - Штип
Факултет за музичка уметност
бул „Крсте Мисирков” бб
п.фах 201, 2000 Штип, Македонија

СОДРЖИНА

проф. д-р Илчо Јованов Улогата и значењето на оркестарот на народни инструменти на Македонската радио телевизија во одржувањето на сопствената музичка традиција	5
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска проф. д-р Аида Ислам Нови трендови во музичката култура кај младата популација во Скопје, Република Македонија	13
проф. д-р Томе Манчев Анализа на музичко дело	21
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска Присутноста, употребата и улогата на музичките инструменти во дел од оркестарското творештво на Томислав Зографски (1934- 2000)	33
Ивана Јанков Музичките изразни средства и нивните особености во делото „Пасакаља“ за еден херој од композиторот Томислав Зографски (1934-2000)	45
доц. м-р Гоце Гавриловски Темброт на народните музички инструменти во делото трета симфонија „Рустика“ оп. 58 на композиторот Властимир Николовски (1925-2001)	55
м-р Тихомир Јовиќ Полифонијата во македонското музичко творештво	69
м-р Невенка Трајкова Синтеза на додекафонија и модалност: тенденции во камерното творештво на Гоце Гавриловски концептот на делото „Circle“	79
проф. д-р Милица Шкариќ Параметри за составување тестови за мерење на музички постигнувања	91
м-р Ленче Насев Педагошката пракса во едукативниот процес на идните наставници по музичко образование	99
проф. д-р Емилија Петрова Ѓорѓева Влијанието на организираниот педагошки процес врз музикалноста и општиот развој на детето	105

доц. Антонијо Китановски Проблемот со креативноста	121
доц. м-р Александар Трајковски Слушањето музика во рамките на музичката настава во средните општообразовни училишта во Република Македонија	125
м-р Христо Стојаноски Инструменталната пијано техника на Оливие Месиан употребена во циклусот „Дваесет погледи кон детето Исус“	133
м-р Славчо Величков Улогата на наставникот во развојот на афинитетот на децата кон пијаното како инструмент	141
проф. д-р Родна Величковска Презентирање на русалиските игри на фестивалите во Република Македонија и надвор од неа	145
доц. м-р Владимир Јаневски Пишаните и визуелни извори за традиционалните игри во крајот на XIX и почетокот на XX век	151
доц. м-р Горанчо Ангелов Музичкиот инструмент гајда и нејзините тонски карактеристики	159
м-р Тимко Чичаковски Последниот беровски чалгација	171
Благица Илиќ Класификациски систем на традиционалните игри во делото на Љубица и Даница Јанковиќ	183

ПЕДАГОШКАТА ПРАКСА ВО ЕДУКАТИВНИОТ ПРОЦЕС НА ИДНИТЕ НАСТАВНИЦИ ПО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ

Вовед

Во изминатиот период во Р. Македонија се случува две битни промени и реформи во рамките на образовниот систем кои се одразија и врз наставата по музичко образование. Тоа се: (1) воведувањето на деветгодишното основно образование (Концепција за деветгодишно образование 2007) и (2) воведувањето на Болоњскиот систем во македонското високо образование. Без оглед на овие промени, основните цели и задачи во образувањето и оформувањето на профилот наставник по музичко образование се засноваат врз стекнување на темелно и целосно музичко образование.

Системот на институционално образование и воспитание во Р. Македонија на идните наставници по музичко образование се одвива при факултетите за музичка уметност, насока музичка теорија и педагогија, преку остварување на предвидени наставни планови и програми.

Едно од обележјата на наставните планови и програми е преку четиригодишни студии на студентите да им се овозможи усвојување на педагошко-дидактички, стручни, теоретски и практични музички знаења, како и запознавање со вредноста на македонската и европската музичка историја и култура. Тие преку студиите стекнуваат широко музичко образование за работа во наставата во основните училишта, гимназиите (како и секој вид на средно училиште во кое во програмата се појавува музичкото образование), како и за наставата по солфеж во основните музички училишта. Нивното образование им овозможува успешно водење на аматерски хорови, инструментални состави, како и други музички активности.

Во рамките на студиските програми на факултетите за музичка уметност како составен дел од листата на задолжителни предмети е предметот Методика на музичка настава. Неговата цел е да ги оспособи студентите за планирање, подготовка, организирање и практично изведување на наставата по музика во рамките на воспитниот, општообразовниот и музичкиот образовен систем. Покрај тоа, наставата

по овој предмет овозможува сознанија за историските, теоретските и практичните аспекти на методиката на музичка настава во корелација со музичката педагогија и музичката психологија, како и со актуелните општествени состојби во музичкото образование.

Преку овој предмет студентите се оспособуваат за реализација на бројни содржини кои претставуваат почетна основа за нивното искуствено учење. Покрај теоретските предавања, вежби, изработка на семинарски трудови, консултативна работа со студентите, нивното оспособување се реализира и низ стручно-методска наставна пракса. Тоа подразбира добра дидактичко-методска оспособеност за работа со ученици, која опфаќа способност за следење, проценување и вреднување на постигнувањата на секој ученик во смисла на ниво на усвоени знаења, можност за нивна примена во практичните активности, социоемоционална компетенција во комуникацијата со соучениците, квалитетот на неговите физички и интелектуални способности, и креативни потенцијали.

За успешна реализација на целите и задачите на воспитно-образовната работа, идниот наставник по музичко образование се оспособува на кој начин да ги користи разновидните извори на знаења, современите наставни средства, да го заокружува процесот на учење по пат кој ќе придонесе за поголема индивидуализација на наставата и на ученикот ќе му овозможи соодветна повратна информација. Затоа од голема важност е да се образуваат наставници кои ќе можат да ги следат и развиваат овие постигнувања.

За реализација на сето ова значајна е соработката на Факултетот за музичка уметност со училиштата, бидејќи квалитетот на образование на наставниците по музичко образование влијае на ниво на образовните постигнувања на ученикот.

Пракса - менторство

Праксата од страна на идните наставници се изведува во училиштата и е следена од страна на ментор. За успешно реализирање на праксата, потребно е: мали групи од студенти, овозможување на индивидуална пракса на студентите (да одржат наставен час), успешна соработка меѓу факултетот и училиштето со цел да им се овозможи севкупна помош на студентите пред одржувањето на часот. Од таа причина се значајни креативноста, ентузијазмот и иницијативноста на сите учесници во практичното оспособување на идните наставници.

Нејзината цел е студентите да се подготват и оспособат за самостојна воспитно-образовна работа во целина. За успешна реализација на целите и задачите на воспитно-образовната работа студентот треба да користи разновидни извори на знаења, современи наставни средства, да го заокружува процесот на учење по пат кој ќе придонесе за поголема индивидуализација на наставата и на ученикот ќе му овозможи одговарачка повратна информација. На тој начин се овозможува теоријата да се поврзе со праксата, како и факултетот за музичка уметност со училиштето.

Од особено значење е улогата на менторот, кој на студентите им ја открива убавината на професијата, притоа не избегнувајќи ги проблемите и тешкотиите кои се составен дел од работата. Од таа причина менторот треба да ја планира работата со студентот, да го вклучи во реализација на програмите за редовна, дополнителна и додатна настава, хор, оркестар. Многу е значајно на крајот од секој час од сите наведени активности менторот да разговара со студентот за постигнатите резултати, она коешто недостасува, како и можностите како подобро и поуспешно да се реализираат одредени активности. Со цел за сестрана подготовка и квалитетно оспособување на студентот менторот го запознава со педагошката документација, наставните програми и планови, дневни подготовки, како и начинот на нивна изработка. Исто така, менторот ги поттикнува студентите на критичка анализа на целокупната работа.

Праксата треба да биде резултат на добра теоретско-методска подготовка на студентот. Таа подразбира тимска работа со професорот, студентот и наставникот во училиштето. Професорот во текот на консултациите со сугестии го наведува студентот сам да ја формулира целта, да ги конкретизира задачите, да ги пронајде содржините, да го креира изборот на истите, да ја истражува литературата, да ги одбере наставните средства и наставната технологија, да ги запознае учениците, нивните потреби, можности и интересирања. Наставникот по музичко образование на студентот му ги дава неопходните информации поврзани со колективот, учениците, нивните предзнаења, можности, интересирања, како и техничка опременост на училиштето. Подготовката на студентот за практична работа е многу одговорна обврска која подразбира добра теоретска подготовка, студиозно истражување на конкретната содржина и добра организациска оспособеност сите елементи да се искомпонираат во хармонична целина која ја нарекуваме наставен час. Бидејќи се запознал со наставниот план и програма, ја утврдил наставната единица,

ја поставил целта и задачите на часот, собрал доволно информации за учениците, добил упатства од менторот за значајните елементи за успешна реализација на својата цел, студентот сигурен и храбар, самостојно влегува во авантура која се нарекува подготовка на наставната едница, а подоцна и нејзина практична реализација.

Сепак, студентот за да ги оствари поставените задачи не треба да го копира искусниот колега. Тој треба да се потпре на стекнатите знаења за воспитно-образовната работа до кои дошол со помош на научни постапки и да се обиде да ги примени одговарачките принципи во согласност со дадените околности. Практичната работа на овој начин ќе го зачува личниот интегритет на студентот, ќе му помогне да го прифати вистинскиот истражувачки, критички пристап кон општествениот и воспитно-образовниот контекст во кој учествува, што значи дека тој нема пасивно да се приспособи на состојбите во институциите, туку ќе се обиде нешто да промени.

Заклучок

Од претходно изнесеното, произлегува дека во системот на универзитетско образование на студентот треба со посебно внимание да се пристапува кон организацијата на неговата пракса. Од тој аспект, факултетот за музичка уметност, како и начинот на работа во него, треба да претставува пример на идниот наставник по музичко образование по кој тој ќе се однесува во училиштето во кое подоцна ќе работи. Факултетот треба да претставува институција каде што студентот ќе стекнува знаења за модерната настава, современата технологија, суштината на создајниот процес во чие седиште е ученикот како активен и креативен учесник во текот на наставата. Ова е единствениот и сигурен начин за успешна едукација на студентите, со што ќе се подигне квалитетот на педагошката пракса на Факултетот за музичка уметност, а со тоа подоцна и ефикасноста на воспитно-образовниот процес во училиштата.

Користена литература

- Kojov - Bukvic, I. (1989). *Metodika nastave muzickog vaspitanja*. Beograd. Zavod za udzbenike i nastavna sredstva.
- Министерство за образование и наука на Р. Македонија. (2005). *Национална програма за развој на образованието во Р.Македонија, 2005-2015*. прочитано на 15 август 2011 година, <http://www.npro.edu.mk/dokumenti/strategija-mk.pdf>
- Министерство за образование и наука, Биро за развој на образованието, (2007), *Концепција за деветгодишно основно образование и воспитание*, Скопје
- Pozgaj, J. (1950). *Metodika muzicke nastave*. Zagreb.Nakladni Zavod Hrvatske.
- Pozgaj, J. (1975). *Metodika glazbenog odgoja u osnovnoj skoli*. Zagreb. Prosvjetni sabor Hrvatske.
- Požgaj, J. (1988). *Metodika nastave glazbene kulture u osnovnoj školi*. Zagreb. Školska knjiga.
- Яковлев.М.Н. (1960). *Методика, техника на урока в училиштето*. Софија. Народна просвета.
- Vasilevic Z. (2000). *Metodika muzicke pismenosti*. Beograd. Zavod za udzbenike.
<http://www.fmu.ukim.edu.mk>
<http://fmu.ugd.edu.mk/>
<http://www.unite.edu.mk/>